

Τοῦτα τ' ἀμ-μάδκια ποῦ λαλοῦν | ἐν' τῶαί χαρὰ τῶαί κλάμαν,
ἐν' θάνατος, ἀναερμός, | ἐν' τῶαί ζωὴ τῶαί σκοτωμός,
'ἐν ἐνι ἄλ-λον προᾶμαν

Δλιπέρι. ἐνθ' ἄν. 2) Τριγμός Κύπρ.: Ἄσμ.

Τῶι ὅσον τῶ' ἐπαραστράτισεν τῶαί πάει κάμπόσον τόπον,
ἐφάνην της τῶαί ἄκουσεν ἀναειρομὸν κοκκάλων.

3) Ἐρυγή, ἐρευγμός Ρόδ. Συνών. ρέψιμο.

Πβ. ἀνάγερμα.

ἀναγέρνω, ἀνεγείρω Θήρ. ἀναγείρω Πόντ.(Κερασ.)
ἀναείρου Λυκ.(Λιβύσσ.) ἐνεείρω Ρόδ.(Κάστελλ.) ἐνείρω
Ρόδ.(Κάστελλ.) ἀναγέρνω σύνθη. ἀναγέρνον πολλὰχ.
βορ. ιδιωμ. ἀναέρνω Κύπρ. — Λεξ. Μπριγκ. ἀναείρνω
Κάρπ. Κύπρ. Σύμ. ἀνεγείρνω Κρήτ. ἀναγειούρνον
Πελοπν.(Μάν.) ἀνεγέρνω Θήρ. Κάρπ. Α.Κρήτ. — Λεξ.
Βλαστ. 'ναέρνω Ρόδ.(Κάστελλ.) 'ναέρω Σύμ. 'νεείρνω
Τήλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀνεγείρω. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,131.
'Ο τύπ. ἀναγείρω καὶ ἐν Πεντατεύχ. (ἐκδ. Hesselings)
'Εξοδ. 14, 27.

Α) Μετβ. 1) Σηκώνω ἐπάνω, ἀνυψώνω Κεφαλλ.
Κύπρ. — ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,72: 'Η κανονὰ ἀνείρουν τὰ
χώματα Κύπρ. 'Ανάγειρε τὸ παιδί Κεφαλλ. || Ποίημ.

'Ετρεμε σὰν τὴν καλαμὰ κι ἀνάγειρε τὰ μάτια
πλημμυρισμένα ἀπὸ καημὸ καὶ φλογερὰ ἀπ' ἀγάπη
ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν. β) 'Ανασκάπτω πολλὰχ.: Κάθε
χρόνο ἀναγέρνω τ' ἀμπέλι μου-τὸ χωράφι μου Θήρ. 'Αναέρνω
τὸ χωράφιν μου νὰ τὸ πιάσῃ τὸ κόπριν Κύπρ. 2) 'Ανακα-
τώνω, ἀνασκαλεύω, ἐρευνῶ πολλὰχ.: 'Εχτὲς ἀνάειρα τὸ
σπίτιν τῶαί 'ἐν ἡῶρα τίποτε Κύπρ. 'Αναγέρνω τὸ τσικάλι μὲ
τὴν κουτάλα Κρήτ. || Ἄσμ.

'Ολα τὰ σπίτια ἀνοιξε, ὅλα ἀνάγειρέ τα
Κρήτ.

Τραῦα, καλέ μ' τὸν ἄλυσσο, τραῦα τὴν ἄλυσίδα,
τὶ ὅλον τὸν κόσμον ἀνάγειρα καὶ τίποτε δὲν ἡῶρα
ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 131. β) 'Αναστρέφω Κρήτ. Τήλ.:
'Νεείρνω τ' ἁλώνι Τήλ. 'Ανάγειρέ το μὲ τὸ θρινάκι τὸ μά-
λαμα Κρήτ. γ) Μεταφ. ραδιουργῶ Κύπρ.: 'Αναέρνεν
μας οὐλ-λον τὸν τῶαιρόν, ὥσπου τῶ' ἐβαλέν μας σιτὲς κρίδες.
Συνών. ἀνακατεύω, ἀνακατώνω. 3) Συνταράσσω,
κάμνω ἄνω κάτω Κρήτ. Κύπρ. Ρόδ.(Κάστελλ.): 'Ανάειραν
τὴν μακαρίτισσαν μὲ τοῖς 'τιμαθῖές τους ('τιμαθῖα = ἀρά)
Κύπρ. 'Αναέρτηκεν ἡ θάλασσα αὐτόθ. 'Αναέρνεται τὸ χωρὸν
'ποῦ τὲς φωνὲς αὐτόθ. || Φρ. 'Ανεγέρνει τὸ βάτο τοῦ γιालοῦ
(ἐπὶ ραδιούργου) Α.Κρήτ. || Ἄσμ.

'Ο μαῦρος ἐδιδίνισεν τῶ' ὁ κόσμος ἀναέρτην
Κύπρ.

'Ασημοκαρυόλαιμη τῶαί μπαμπακοστηχάτη,
ὥσπου νὰ σ' εὔρω δκιλεχτήν, τὴν γῆν ἀνείρά την
αὐτόθ. β) Μέσ. ἔχω τάσιν πρὸς ἐμετόν, ἀνακατώνομαι
Κύπρ.: 'Αναέρνεται ἡ καρκιά μου τῶαί 'αλῶ πως 'εν-νὰ
ξεράσω (καρκιά = κοιλία, 'αλῶ = λαλῶ, νομίζω). γ) Μέσ.
ἀηδιάζω, συγχύζομαι Κύπρ.: 'Αναέρνομαι μὲ τὰ καμώ-
ματά του. 4) Μεταφέρω τι ἀπὸ τινος εἰς ἄλλον, μετα-
στρέφω Πόντ. (Κερασ.): Ἄσμ.

Ποπλᾶ, κλῶσον τὰ στέφανα κι ἀνάγειρον τὴν ἄγιαν,
'Ελέν' τὸ πρῶτον στέφανό μ', τὸ πρῶτον ἡ ἀγάπη μ'
(περὶ τῆς σημ. ταύτης καὶ τοῦ ἄσματος καθόλου ἰδ.
ἀγία ἡ, 3).

Β) Ἀμτβ. 1) Ἀνεγείρομαι ὀλίγον τι πρότερον ὢν
κατακεκλιμένος Στερελλ. (Παρνασσ.): 'Ανάφ'ρι λ'γάχ' νὰ
σ' βάλουν προυνκέφαλου. Εἶμι ἀναγιρμένους. 2) Ἀνακατώ-
νομαι, γίνομαι ἄνω κάτω Κάρπ. Σύμ.: 'Ανάειραν τὰ κούφη

μον ἀπὸ τὸ φρεῖ (κούφη = κοιλία, ἐντόσθια) Σύμ. β)
Μεταφ. ἀηδιάζω, συγχύζομαι Κάρπ. Σύμ.: 'Ανάειραν τὰ
κούφη μου ποῦ τ' ἄκουσα Σύμ. Ἄμα τὰ λές αὐτά, ἀναείρουν
τ' ἀντέρια μου Κάρπ. 3) Ἐρεύγομαι Ρόδ. 4) Κοχλάζω,
βράζω Κάρπ. Κύπρ.: Τὸ νερό ἀνάειρε Κάρπ. 5) Κλίνω ἐλα-
φρῶς πρὸς τὰ ὀπίσω πολλὰχ.: 'Η γραιιά του εἶχε ξεψυ-
χῆσει μ' ἀναγειρμένο κεφάλι, στραμμένη πρὸς τὸν τοῖχο καὶ
τὸ στόμα της εἶχε ζαβώσει ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 50. 6)
Κλίνω ἐλαφρῶς πρὸς τὰ κάτω πολλὰχ.: Τὰ κλαριά φορτω-
μένα ἀπὸ χιόνι ἀνάγειραν Λεξ. Δημητρ. 7) Κατακλί-
νομαι, ἐξαπλώνομαι προχείρως πολλὰχ.: 'Ανάγειρα νὰ
ξαποστάσω Λεξ. Πρω. 'Ο Δῆμος ἦτανε κατάχαμα ἀναγε-
μένος κοντὰ 'ς τὸν τοῖχο ΝΛουκόπ. ἐν Ἡμερολ. Μ.Ἑλλάδ.
1930 σ. 263.

Μετοχ. 1) 'Ο ὑποστάς μετατόπισιν τῶν ἐντέρων
Πελοπν.(Μάν.): Τὸ παιδί εἶναι ἀναγειουρμένο. 2) 'Ο βασα-
νιζόμενος εἰς τὴν κόλασιν μέσα εἰς κοχλάζουσιν πίσσαν
ὡς ἄδικος Κύπρ. Πβ. ἀνάγερμα 2.

ἀνάγερτα ἐπίρρ. ἀναγειρτὰ Λεξ. Πρω. ἀνάγερτα
Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάγερτος, παρ' ὃ καὶ ἀνάγερτος.
'Ανάστροφα, ἀνάποδα.

ἀναγερτός ἐπίθ. ἀναγειρτός ΝΠετμεξ. Ἀπλ. λόγια
22 Γ'Αθάν. Πρωιν. ξεκίν. 123 — Λεξ. Πρω. ἀνάγειρτος
Λεξ. Δημητρ. ἀναγερτός Λεξ. Βλαστ. Πρω. ἀνάγερτος
ΑΜελαχριν. ἐν Ἀνθολ. Η'Αποστολίδ. 245 — Λεξ. Δημητρ.
ἀναγερτός Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνάγέρνω.

1) 'Ο κοχλάζων, ὁ ζέων, βραστός Α.Κρήτ.: Χύνει τως
μ' ἔναν κανκὶ γάλα ἀναγερτὸ 'ς τὰ μοῦτρα καὶ πλαντάζανε (ἐκ
παραδόσ.) 2) 'Ο ἐλαφρῶς κεκλιμένος πρὸς τὰ κάτω,
ἐπικλινῆς ΝΠετμεξ. ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Πρω.: Ποίημ.

Λύγα τὸ κορμί σου, Ἀφρόδω, | καὶ κρατήσου ἀναγειρτὴ
ΝΠετμεξ. ἐνθ' ἄν.

3) 'Ο ὀλίγον τι κεκλιμένος, κατακεκλιμένος Γ'Αθάν.
ἐνθ' ἄν. ΑΜελαχριν. ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Δημητρ.: Ποίημ.

'Αναγειρτὴ σὲ φίλησα μέσ' 'ς τὴ θερμὴ μ' ἀγκάλη
Γ'Αθάν. ἐνθ' ἄν.

ἀνάγερτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνάειρτος Σύμ.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀναγερτός τοῦ ἀρχαίου α προσλαβόν-
τος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.
Ἰδ. ἀ-στερητ. 2 α.

'Ο μὴ ἀναμειχθεὶς μετὰ τινος: 'Ανάειρτον φρεῖ.

ἀνάγιωμαν τό, Κύπρ. ἀνάγιουμαν Λυκ. (Λιβύσσ.)
Ἐκ τοῦ ρ. ἀναγίων-νω.

'Ανατροφή, διαπαιδαγώγησις παιδων ἐνθ' ἄν.: Ἄς ἔν'
χαρ-ράμιν σου τ' ἀναγιώματά μου! (ἀρά) Κύπρ.

ἀναγίων-νω Κύπρ. ἀναγίων-νου Λυκ. (Λιβύσσ.)
Μετοχ. ἀναγιόμενος Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἀναγιώνω, τοῦ ὁποίου τὸ β' συνθετ. γιόνω
ἐκ τοῦ νίός. Πβ. Μαχαιρ. 1,10 (ἐκδ. RDawkins) «δύο
παιδίοι ἦσαν ἀπὸ μίαν χώραν καὶ ἀναγιώθησαν ἀντάμα». Ἡ μετοχ. ἀναγιούμενος ἀντὶ ἀναγιώμενος. Πβ.
ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 67.

1) Ἀνατρέφω, ἐκτρέφω, συνήθως ἐπὶ παιδων, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ φυτῶν καὶ ζώων ἐνθ' ἄν.: Ἐγὼ τὸν ἀνάγιωσα τῶαί
σήμ-μερα κάμνει μου τόσα κακὰ Κύπρ. Ἀναγιώθηκα εἰς
τοῦτον τὸ χωρὸν αὐτόθ. || Παροιμ. Ἀνάγιωσε τὸν κολοῖον
νὰ βγάλῃ τ' ἀμ-μάδκια σου (ἐπὶ ἀγνώμονος) αὐτόθ. || Ἄσμ.

'Εγὼ 'μαι ποῦ σ' ἐγέννησα τῆς ἄλλης θὰ σ' ἀναγιώσῃ
αὐτόθ.

Μὲ τοὺς καμοὺς μ' ἐσπείρασιν τὸ οἱ πληῆες μ' ἀναγκώσαν αὐτοὺς. Συνών. ἀναθρέφω, ἀνακαθίζω, ἀναστένω, μεαλώνω, παιδοκομῶ. Ἡ μετοχ. ἀναγιόμενος = ὁσωματικῶς ἀνεπτυγμένος Κύπρ. 2) Δίδω ἀνατροφὴν διαπαιδαγωγῶ Κύπρ.: Ἀνάγκωσεν καλὰ τὰ παιδικιά της. || Παροιμ.

Χωράκτην ἀναγιών-νεις; | κατισόδοιρον μερών-νεις (δύσκολον νὰ ἐκπολιτισθῇ τελείως ὁ χωρικός, ὅσον δύσκολον εἶναι νὰ ἐξημερωθῇ ὁ ἀκανθόχοιρος).

ἀναγκωτός ἐπίθ. Κύπρ. — Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναγιών-νω.

ἀνατραφεὶς παιδιόθεν ὑπ' ἄλλου τινὸς καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῶν γονέων του, υἱὸς θετοῦ ἐνθ' ἀν.: Ἐν ἡρτεν ἀκόμη ὁ ἀναγκωτός μου Κύπρ. Τούτη ἡ κωπελ-λούδα ἐν' ἀναγκωτῇ μου αὐτόθι. Συνών. ἀναθρεφτός, παραγίός, παραπαίδι, ψυχογιός, ψυχοπαίδι. Συνών. τοῦ θηλ. ἀναθρεφτὴ (ἰδ. ἀναθρεφτός), ἀναθρεφτικεῖα (ἰδ. ἀναθρεφτικός), ἀναθροφικὴ (ἰδ. ἀναθροφικός), παρακόρη, ψυχοκόρη, ψυχοπαίδα.

ἀναγκάζω κοιν. καὶ Καπ. (Σίλ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἀναγκάζου βόρ. ιδιῶμ. καὶ Τσακων. ἀναγάζω πολλαχ. ἀναγάτσω Σύμ. ἀγκάσ-σου Εὐβ. (Κονίστρ.) ἀνεγάζω Ἄνδρ. (Κόρθ.) Α.Κρήτ. Μύκ. Νάξ. κ.ά. ἀνιγάζω Ἰμβρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. Σαμοθρ. κ.ά. ἄναγκάζω Ρόδ. ἄναγάζω Κρήτ. (Σητ.) ἄναγάζω Σύμ. ἄνεγκάζω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄνεγάζω Θράκ. (Σαρεκκλ.) Α.Κρήτ. ἄνεγάζ-ζω Σύμ. ἄνεγάζω Σύμ. ἄνεγάζου Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Τὸ ἀρχ. ἀναγκάζω. Ὁ τύπ. ἀνεγάζω ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἀνεγκάζω, ὅπερ καὶ ἐν Ἑπαίν. γυναικ. 381,208 (ἐκδ. ΚΚrumbacher). Περί τοῦ τύπ. ἀγκάσ-σου ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾷ 43 (1931) 72.

Α) Μετρ. 1) Βιάζω τινὰ νὰ κάμῃ τι, παροτρύνω, ἐξαναγκάζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) Τσακων.: Τὸν ἀνάγκασαν νὰ ἐρθῇ - νὰ φύγῃ. Μὴ μὲ ἀναγκάξῃς νὰ πῶ λόγια ποῦ δὲν πρέπει. Ἀναγκάστηκα νὰ τὸ κάμω κοιν. Μὴ ἄνεγάζῃς τὸν ἄνθρωπο Θράκ. (Σαρεκκλ.) Φταίβ'ς ἰσὺ π' μ' ἀνέγκασας (φταίβ'ς = πταίεις) Ἰμβρ. Μὴ μ' ἀναγκάσερε νὰ ναθοῦ ἐχτρέ ντι (μὴ μ' ἀναγκάσῃς νὰ γίνω ἐχθρὸς σου) Τσακων.

2) Ἐρεθίζω, παροξύνω, διεγείρω, συνήθως κύνα κατὰ τινος Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Πελοπ. (Λάστ. Μεσσ. Ὀλυμπ.) Σάμ.: Ἀναγκάζει τὰ σκυλλὰ νὰ μὲ φάνε Λάστ. Ἀνάγκασε τὰ σκυλλὰ νὰ πιαστοῦν Μεσσ. Μὴν ἀνιγάζ'ς τοῦ σκύλλον νὰ δαγῶς τοῦ πιδὶ Σάμ. Συνών. ἀγγρίζω 1, ἀναγγρίζω Α 1, ἀναγγιώνω. 3) Πιέζω, ἐνοχλῶ, στενοχωρῶ Ἡπ. Θήρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) Σάμ. Σύμ. Σῦρ.: Ψες μ' ἀνάγκασε ὁ πόνος Ἡπ. Ἐτελέθαν τὰ παράδας -ι-μ' καὶ ἀναγκάσκουμαι Κερασ. Ἐφαγα πολλὰ κι ἀτώρα ἀναγκάσκομαι Οἶν. 4) Παροργίζω, ἐξοργίζω Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κρήτ. Κύθηρ. Μύκ. Νάξ.: Ἀμα μὲ ἀναγάσουνε, ἀραδιάζω ἓνα σωρὸ εὐκές (εὐφημητ. ἀντι κατάρες) Νάξ. Μὲ ἄνεγάζετε, μωρέ, διαόλου γιοὶ Σαρεκκλ. Ἀνεγάζομαι κ' ἐγὼ καὶ τὸνε δέγνω ὥστε ποῦ σήκωνε Α.Κρήτ. 5) Ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω Ἡπ. κ.ά.: Ἀνάγκασε τὴ δουλειά σου. Ἡ σημ. καὶ μεσν. 6) Ἀναζωπυρῶ, συνδανίζω, ἐπιπυρὸς Α.Ρουμελ.(Καρ.) Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Καστορ. Νάουσ. Χαλκιδ.) Πελοπ.(Βυτίν.): Ἀναγκάζω τὴ φωτιά Ἡπ. Ἀνάγκασε τὸ φούρνο Καρ. Συνών. ἀνακαρῶνω (II), ἀνακατεύω, ἀνακατῶνω, συνταυλίζω. 7) Προξενῶ εἰς τινὰ κόπον, καταπονῶ Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐνέγκασε με αὐτοῦ ἡ δουλεία Τραπ. Ἐπορπάτεσα κ' ἐνεγκάστα αὐτόθι. Συνών. κουράζω.

Β) Ἀμτβ. 1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. σπεύδω, βιάζομαι Ἡπ. Θράκ. (Βιζ. Γέν. Καλαμ. Μυριόφ. Σαρεκκλ.) Καπ. (Σίλ.) Κύπρ. Μακεδ. (Καστορ.) Πελοπ. (Αἴγ. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Βυτίν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύμ. Σῦρ.: Πρέπει ν' ἀναγκάσωμε, γιατί θὰ βρέξῃ Βυτίν. Ἀνάγκασε, γιατί δὲν ἔχουμε καιρὸ Αἴγ. Ἀνάγκασε λιγάκι (ἐπιτάχυνον τὸ βῆμά σου) Ἡπ. Γιατί ἄνεγάζεσαι τόσο; Σαρεκκλ. Για ἀναγκάστι νὰ τιλειώνουμι Αἰτωλ. Συνών. βιάζομαι (ἰδ. βιάζω). 2) Ἀναστενάζω Ρόδ.: Ἄναγκασα ὥσπου νὰ σηκώσω τὸ ἄλεσμα. Αὐτὴ ἡ ἄγαστρωμένη ἄναγκάζει. Συνών. βογγῶ.

Μετοχ. 1) Ἐξοργισμένος Κρήτ.(Σητ.): Ἡρθε ἄνασμένος καὶ παρὰ λίγο νὰ μάσε δειρῇ. Ἄνασμένος εἶναι, μόνο μὴ δοῦ μιλήτε. Συνών. θυμωμένος (ἰδ. θυμῶνω).

2) Προσβεβλημένος ὑπὸ νευρικοῦ νοσήματος Α.Κρήτ.: Λέν τὸνε θέλει ἡ κωπελλιά, γιατί εἶναι ἀνερασμένος.

Πβ. ἀναγκεμένος (ἰδ. ἀναγκεύω), ἀναγκιάρης, ἀναγκισμένος.

ἀναγκαῖο τό, ἀναγκαῖον Κύπρ. Λυκ.(Λιβύσσ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) — Λεξ. Μπριγκ. ἀναγκαῖο κοιν. καὶ Πόντ. (Κολων.) ἀναγκαῖον βόρ. ιδιῶμ. ἀναντσαῖο Ἄνδρ. Θήρ. κ.ά. ἀναγκαῖον Λεξ. Δεὲκ ἀναγκαῖο Ἡπ. — Λεξ. Μπριγκ. ἀναγκαῖος ὁ, Βιθυν. Εὐβ.(Αὐλωνάρ. κ.ά.) Θράκ.(Σηλυβρ.) Πελοπ.(Λάστ.) Πόντ. (Τραπ.) Προπ. (Πάνορμ.) ἀναγαῖος Ἄνδρ. Κρήτ. (Σέλιν.) ἀνατσαῖος Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) ἀγκαιὸς Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀναγκαῖον = τόπος περιορισμοῦ. Ὁ τύπ. ἀναγκαῖο καὶ παρὰ Γερμ.

1) Ἀφοδευτήριον, ἀποχωρητήριον κοιν. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Φρ. Εἶναι ἓνας ἀναγκαῖος (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀχρείου καὶ κακοήθους) Πελοπ.(Λάστ.) || Παροιμ. Τὸ σπῖτι θὰ ἔχη καὶ ἀναγκαῖο (ἐπὶ οἰκογενείας, τῆς ὁποίας μέλος τι εἶναι κακότητες) Ἀθῆν. Ἡπ. Ἀποὺ καλοῦσ'ν' τ' δὲν πάει κάνεις 'ς τοῦ ἀναγκαῖου (ἐκ συμφέροντος ἢ ἄλλης ἀνάγκης καὶ οὐχὶ ἐκουσίως καὶ εὐχαρίστως συναναστρέφεται τις μετ' ἀχρείων καὶ κακοήθων) Μακεδ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Φαβωρ. Συνών. ἀλλαμπάντα 3, ἀνάγκη 1 δ, ἀνάπασι, ἀπόπατος, ἀποχωρητήριον, μέρος, πόρεψι, χαλές, χεζουρειό, χεστερή, χρεῖα. Πβ. ἀκριόλι. 2) Οὐροδοχεῖον, ἀμῖς Θήρ. Κέρκ. Παξ. Συνών. ἀγγειάστρα, ἀγγειὸ 1 δ, ἀμίδα, ἀμίλητο (ἰδ. ἀμίλητος Β 3), γλαστρί, ἐπιδέξιο, καθοίκι, κατουρέλλι, κατουρογυάλι, κατουροκάνατο, κατουροκούμαρο, τσουκάλι. 3) Ἀναγκαῖον σκεῦος, σκευοθήκη Καλαβρ.(Μπόβ.) Συνών. ἀνάγκη 1 ε.

ἀναγκαιόπετρα ἡ, Προπ. (Πάνορμ.)

Ἐκ τῶν οὐς. ἀναγκαῖο καὶ πέτρα.

Πλάξ μεγάλη ἀφοδευτηρίου ἔχουσα ὀπήν.

ἀναγκαῖος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀναγκαῖος.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἔχει τις ἀνάγκη κοιν.: Πρᾶμα ἀναγκαῖο. 2) Ὁ σπουδαῖος, ὁ λόγου ἄξιος Θράκ.: Ἐχω ἓνα λόγο νὰ τοῦ πῶ πολὺ ἀναγκαῖο.

3) Ἐπιβλαβὴς Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μὴν πῖθ'ς κρασί, εἶνι ἀναγκαῖον.

Β) Οὐς. 1) Πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου ἔχει τις ἀνάγκη, πρᾶγμα χρήσιμον κοιν.: Θὰ πάρω ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ σπιτιοῦ, γιατί θέλω νὰ τὰ ἔχω γιὰ κάθε περίστασι. Μοῦ λείπουν τ' ἀναγκαῖα. || Γνωμ. Ὅποιος ἀγοράζει τὰ περιττὰ πουλεῖ τὰ ἀναγκαῖα ΙΒενιζέλ. Παροιμ.² 205,399. 2) Πρᾶγμα ἐπιβλαβὲς Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μὴν τρώς ἀναγκαῖα κι σὶ βλάβ'νι, τώρα ποῦ εἶσι ἄρρονστους.

